

29 Μαΐου 2017

Άλωση - 1453 (Νικόλαος Κόιος, Συντονιστής Περιεχομένου Πεμπτουσίας)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Λίγες ημερομηνίες στην παγκόσμια ιστορία έχουν τόσο καταλυτική επίδραση στην ψυχολογία μεγάλων πληθυσμιακών ομάδων, όσο η 29^η Μαΐου στη συνείδηση των Ρωμιών. Δέος, λύπη, σεβασμός και νοσταλγία

ενός μεγαλείου εναλλάσσονται πάνω σε έναν καμβά τραγικότητας. Όλοι συμφωνούν ότι από τότε όλα άλλαξαν.

Υπό το βάρος αυτόν των συναισθημάτων το να μιλήσει κάποιος για μία κινηματογραφική ταινία τουρκικής παραγωγής για την Άλωση ακούγεται ούτε λίγο ούτε πολύ ως ιεροσυλία. Το ίδιο και ίσως ακόμη περισσότερο ισχύει στην περίπτωση που αποφασίσει να παρακολουθήσει κανείς το έργο αυτό. Οι αιθουσάρχες της χώρας μας αισθανόμενοι την επικείμενη αντίδραση της κοινής γνώμης, δικαίως και σοφώς ποιούντες, δεν επέτρεψαν και δεν διαφήμισαν την προβολή της ταινίας αυτής. Ωστόσο όταν οι συγκυρίες οδηγήσουν στο να δει κάποιος αυτήν την κινηματογραφική ταινία, έστω και σε ατομική συσκευή προβολής, εάν έχει έστω και λίγη ρωμείκη συνείδηση είναι δύσκολο συγκρατήσει τις σκέψεις του, ειδικά τέτοιες μέρες.

Πριν από ενάμιση χρόνο περίπου βρέθηκα στην Κωνσταντινούπολη για ακαδημαϊκούς λόγους. Σε περίοπτα σημεία της Πόλης σε μεγάλα διαφημιστικά πάνελ μοστράριζε αναρτημένα η αφίσα που διαφήμιζε την εν λόγω ταινία ως τουρκική υπερπαραγωγή. Σε συγκεκριμένους μάλιστα χώρους προβαλλόταν το trailer το οποίο παρέπεμπε σε επική ταινία εποχής χολυγουντιανού ύφους. Όντως το πράγμα ήταν έτσι στημένο που να εξάπτει την περιέργεια. Το όλο θέμα ξεχάστηκε με την επιστροφή μου στην Ελλάδα και επανήλθε με τις δίκαιες αντιδράσεις των Ρωμιών του Λιβάνου οι οποίοι διαμαρτυρήθηκαν έντονα σε όλα τα φόρα για την παραγωγή και προβολή της ταινίας. Από συγκυρία η ταινία αυτή έφτασε στα χέρια μου και θες η ανάμνηση της Πόλης, θες οι διαμαρτυρίες και η εγγενής περιέργεια με παρακίνησαν να υπερβώ τις ομολογουμένως πολλές αναστολές μου και να την δω.

Δεν είμαι καθόλου ειδικός σε θέματα κινηματογράφου και από αισθητικής και καλλιτεχνικής πλευράς θα εκφράσω την άποψη ενός απλού θεατή. Η ταινία ήταν για τα μέτρα της γείτονος όντως στα όρια της υπερπαραγωγής. Πολλά επικά σκηνικά, κοστούμια και εντυπωσιακή φωτογραφία. Η ηθοποιία από μέτρια έως καλή, με τους χαρακτήρες να διαπνέονται έντονα από το Hollywood και ούτε στο ελάχιστο από τον ευρωπαϊκό κινηματογράφο. Η επιλογή των ηθοποιών που ενσάρκωναν τους βασικούς ιστορικούς χαρακτήρες, του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου και του Μωάμεθ του Πορθητή δεν ήταν κολακευτική για κανέναν από τους δύο. Το σενάριο βασίστηκε σίγουρα σε επιλογές από τα χρονικά της Αλώσεως και όλοι οι γνωστοί βασικοί χαρακτήρες ήταν παρόντες (Νοταράς, Γεννάδιος Σχολάριος, Ζαγανός πασάς, Ιουστινιάνης, Ουρβανός κ.ά.). Από ηθικής πλευράς το έργο εξ αρχής μεροληπτεί εμφανώς υπέρ των Οθωμανών, παρουσιάζοντάς τους ως οραματιστές κατακτητές, ενώ τους Βυζαντινούς ως ραδιούργους. Ωστόσο στο καθαρά πολεμικό κομμάτι δεν μπορεί κάποιος να κατηγορήσει τον σκηνοθέτη ότι παρουσιάζει τους τελευταίους ως φυγόμαχους ή δειλούς, μάλλον το αντίθετο. Τα μεγάλα στρατιωτικά γεγονότα (Κανονιοβολισμός, ναυμαχία Φλαντανελά, μεταφορά πλοίων μέσω ξηράς και επιθέσεις) παρουσιάζονται με εγγύτητα σε ό,τι οι περισσότεροι γνωρίζουμε ιστορικά.

Το πρόβλημα όλο αρχίζει από την στιγμή της εισβολής στην Πόλη, η οποία σηματοδοτεί την Άλωση. Αποκρύπτονται άκομψα οι σφαγές που ακολούθησαν. Το δε αποκορύφωμα του ιστορικού βιασμού που φθάνει στα όρια της ιλαροτραγωδίας είναι η στιγμή της εισόδου του Μωάμεθ του Β' στην Πόλη και ιδιαίτερα στην Αγία Σοφία. Η πόρτα του Ναού ανοίγει και ο Πορθητής εισέρχεται ειρηνικά συνοδευόμενος από ακολούθους, ενώ το χριστιανικό πλήθος με επικεφαλής τον Πατριάρχη παρακολουθεί σαστισμένο. Οι αχτίδες του ήλιου φωτίζουν τον

Οθωμανό σουλτάνο, ο οποίος με ένα ειρηνικό χαμόγελο σηκώνει στα χέρια του ένα κοριτσάκι στην αγκαλιά του, το φιλά και υπόσχεται σε όλους ελευθερία θρησκευτική και μελλοντική ευημερία.

Και ζήσαν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα....

Άφαντη η σφαγή της οικογένειας Μάγιστρου Νοταρά, ο οποίος έως τότε έπαιζε πρωταγωνιστικό ρόλο. Η υπεσχημένη λεηλασία που ακολούθησε μαζί με τους εξανδραποδισμούς και τους βιασμούς δεν υπάρχει πουθενά. Οι προσχεδιασμένοι βίαιοι εξισλαμισμοί και τα παιδομαζώματα διαγράφονται με ένα χαμόγελο και μία υπόσχεση μέσα σε μια εντελώς αναίμακτη Αγία Σοφιά της συλημένης Πόλης. Οι ιστορικές μαρτυρίες που θέλουν τα σώματα των χριστιανών να δημιουργούν εμπόδιο ακόμη και για τα άλογα των κατακτητών, οι οποίες πήραν διαστάσεις θρύλου και τις διηγούνται ακόμη και οι ίδιοι οι Τούρκοι ξεναγοί σήμερα, έμειναν εκτός της αρχικά διαφαινόμενης επιθυμίας των παραγωγών για ιστορική ακρίβεια.

Μήπως, λέω μήπως, θα έπρεπε να σκεφτεί κάποιος Ρωμιός να συνεχίσει την ταινία από την στιγμή της εισβολής και ύστερα;

Έτσι για ένα δίκαιο πείσμα.

Για να μην κλείνουν οι σφαγές, οι λεηλασίες και οι καταστροφές με ένα χαμόγελο....